

RETTE TIL AT VÆRE DEN DU ER! TRANSPOLITIK

Forholdene for transpersoner er i positiv forandring i disse år.

Desværre er kendskabet til transforhold stadig mangelfuldt. Det betyder, at transpersoner som gruppe er ringere stillet end andre borgere. Det ses både i lovgivningen og i dagligdagen, hvor transkønnede udsættes for diskrimination og umyndiggørelse – ja endog for krænkelse af elementære menneskerettigheder. Det må der gøres op med, og det er nødvendigt med tiltag på mange niveauer.

I det følgende præsenteres LGBT Danmarks katalog over politikker til anerkendelse og inklusion af transkønnede og fremme af lige muligheder.

1. Definitioner

Der henvises til foreningens LGBT ordbog http://lgbt.dk/wp-content/uploads/LGBT_ordbog.pdf og til [slutnoten](#) med definition af udvalgte ord.

2. Selvbestemmelse

Den enkelte person er den bedste til at træffe personlige beslutninger. Det gælder også for transkønnede personer.

3. Juridisk kønsskifte

Det juridiske kønsskifte er en god ting for mange transpersoner.

Den nuværende tekst i CPR-lovens § 3, stk. 6 bør ændres til denne formulering, så teksten ikke refererer til den binære kønsforståelse eller til opfattelsen af, at der er flere end 2 køn, og refleksionsperioden på 6 måneder skal afskaffes:

Personer, der er fyldt 18 år, kan efter skriftlig ansøgning af CPR-kontoret få et nyt personnummer, svarende til det ønskede køn.

Tilsvarende gælder for personer under 18 år med deres forældres/værges samtykke.

Endvidere bør personnummersystemet ændres, således at personnummeret ikke er kønnet.

4. Transkønnethed er ikke en psykiatrisk lidelse

En persons kønsidentitet er ikke i sig selv en medicinsk eller psykiatrisk tilstand og skal ikke behandles, helbredes eller undertrykkes. Transkønnethed (diagnosekoderne DF64 med underpunkter og DF651) hører derfor ikke hjemme i Sundhedsvæsenets Klassifikations System og skal flyttes fra afsnittet om psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser til et afsnit, hvor det ikke kan opfattes som en sygdom, en lidelse eller noget seksuelt. Der skal derfor heller ikke foretages en psykiatrisk udredning eller psykiatrisk diagnosticering for transkønnethed som betingelse for eller som et led i kønskorrigerende behandling.

Danske myndigheder skal arbejde aktivt for at F64.x og F65.1 flyttes fra afsnittet om psykiske

LGBT Danmarks transpolitik. Vedtaget af Transpolitisk udvalg den 23. september 2015.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

NGO in special consultative status with the Economic and Social Council of the United Nations

NYGADE 7 • POSTBOKS 1023 • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48

LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK

og adfærdsforstyrrelser (Mental and behavioural disorders) i WHO's sygdomsklassifikation (ICD) til et afsnit, hvor det ikke kan opfattes som en sygdom, en lidelse eller noget seksuelt.

5. Generelle sundhedsforhold

Transpersoner har dårligere sundhedsforhold end befolkningen som helhed, hvorfor der bør tilvejebringes viden og tilbud, som kan imødegå dette problem.

Sundhedsvæsenet skal endvidere være mere opmærksomme på transpersoners problemer, og må ikke, som det forekommer i dag, afvise transpersoner alene på grund af deres transkønnethed.

6. Transition

Situationen for transpersoner, der ønsker transition, er en hård belastning, hvorfor der er behov for støtte, rådgivning og eventuelt for behandling til igangsætning og gennemførelse af transitionen.

Den nuværende udredning og behandling hos Sexologisk Klinik kan ikke betragtes eller betegnes som hverken rådgivning eller støtte.

Langvarige og langtrukne udrednings- og behandlingsforløb samt manglende støtte, rådgivning og behandling opleves af den enkelte som en stor belastning og risikerer at medføre varige psykiske skader og forværre eventuelle eksisterende psykiske problemer.

1. Rådgivning og støtte

Udredning og behandling er ikke forenelige i samme funktion.

Transkønnede skal derfor, efter eget ønske derom, tilbydes kvalificeret rådgivning og støtte i udforskningen og udlevelsen af deres kønsidentitet og i håndteringen af de udfordringer, dette medfører. Denne rådgivning er ikke en betingelse for, og må ikke have indflydelse på, muligheden for at modtage kønskorrigerende behandling.

Rådgivning og støtte skal ligeledes tilbydes nære pårørende.

2. Kønskorrektion

Medicinsk og/eller kirurgisk ændring af kroppen kan f.eks. indebære behandling med hormoner, anti-hormoner, tildannelse eller fjernelse af bryster, feminiserende eller maskuliniserende kirurgi, hårtransplantation eller ændring af genitalier.

1. Medicinsk og/eller kirurgisk ændring af kroppen skal tilbydes på baggrund af informeret samtykke. Før indgreb, der indebærer fjernelse af ovarier eller testikler, er det en hensigtsmæssigt, at personen har modtaget kønshormonbehandling i en forudgående periode.

2. Det nuværende udredningsforløb rækker langt ud over, hvad der kræves til et informeret samtykke.

Den enkeltes ønske og beskrivelse af egne forhold skal vægtes højest.

Udredningsforløbet skal derfor udgå.

3. Kirurgisk behandling skal efter den enkeltes ønske tilbydes foretaget på et specialiseret internationalt center.

4. Forundersøgelse og efterbehandling skal tilbydes foretaget i Danmark.

5. Den enkelte transperson skal kunne få ordineret kønshormoner hos sin alment praktiserende læge, såfremt denne ikke vurderer, at der vil være sundhedsmæssige indikationer for ikke at gøre det.

6. Mener den praktiserende læge ikke at have de fornødne kvalifikationer til at vurdere dette eller til at følge op på ordinationen, skal lægen henvise til en læge, der har kvalifikationerne.
7. Der skal gives vejledning og mulighed for deponering af kønsceller inden kønshormonbehandling påbegyndes.

3. Andre behandlinger

Transpersoner kan også have behov for andre behandlinger af hensyn til deres livskvalitet. Det kan f.eks. være fjernelse af uønsket hårvækst, stemmetræning og proteser.

4. Ventetids- og behandlingsgaranti

Bestemmelsen i ”Bekendtgørelse om ret til sygehusbehandling” om, at kønsskifteoperation specifikt er undtaget fra reglerne om behandling, bør ophæves.

7. Børn og unge transkønnede

Børn og unge, som giver udtryk for ubehag ved det køn, de blev tildelt ved fødslen, har krav på kvalificerede, rådgivende og støttende samtaler, som også skal tilbydes forældrene/værge. Der er behov for en særlig indsats på følgende områder:

1. Skærpet opmærksomhed helt fra førskolealderen, om et barn udviser atypisk kønsadfærd.
2. Accept af det køn, som barnet giver udtryk for at tilhøre.
3. Accept af det fornavn, som barnet ønsker.
4. Transbørn og –unge skal have mulighed for juridisk kønsskifte på samme vilkår som voksne. Da et juridisk kønsskifte let kan ændres tilbage, hvis barnet/den unge under opvæksten fortryder, er der ingen grund til betænkelighed ved at tillade transbørn og – unge at få juridisk kønsskifte.
5. Hvis muligheden er til stede, men ikke udnyttes vil unge transpersoner udvikle de sekundære køns karakteristika for det køn, de ikke føler sig som, hvilket vil påføre dem varige, uoprettelige fysiske og psykiske skader.
6. Transbørn og –unge skal med informeret samtykke og med samtykke fra forældre/værge have ret til samme behandling som voksne transpersoner for at sikre deres fremtidige livskvalitet.
7. Unge transpersoner og deres forældre/værge skal især informeres om muligheden for suppresserende hormonbehandling (pubertetsbremsende medicinsk behandling). Behandlingen bør, hvis den unges pubertet ikke allerede er påbegyndt, iværksættes inden pubertetsens indtrædelse – inden tannerstadie 2.

8. Fornavn

Navnelovens § 13 stk. 2 og 3 om kønsbestemte fornavne ophæves, så et fornavn kan vælges uanset hvilket køn, det betegner.

9. Personnummer

1. CPR-loven ændres således, at der fremadrettet anvendes løbenumre uden hensyn til personens køn i stedet for et kønsbestemt endetal.
2. Ved forespørgsler i Det Centrale Personregister, må kønnet på en person kun oplyses, såfremt spørgeren har et begrundet behov for at kende personens køn.

LGBT Danmarks transpolitik. Vedtaget af Transpolitisk udvalg den 23. september 2015.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

NGO in special consultative status with the Economic and Social Council of the United Nations

NYGADE 7 • POSTBOKS 1023 • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48

LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK

10. Kønsbetegnelse i breve fra det offentlige/på valgkort

Det offentlige bør ophøre med at anføre kønsbetegnelse i form af Hr./Fr. i breve og på valgkort mv.

11. Adgang til toilet, bade- og omklædningsfaciliteter

1. Transkønnede skal have adgang til toilet, bade- og omklædningsfaciliteter svarende til det køn, de fremtræder som.
2. Om nødvendigt skal der i idrætsanlæg, svømmehaller og lignende stilles særskilte faciliteter til rådighed eller gives mulighed for at transkønnede kan bade og/eller omklæde før eller efter de øvrige brugere.

12. Ligebehandling, ikke-diskrimination og hadforbrydelser

1. I love, der påbyder ligebehandling og forbyder forskelsbehandling og/eller diskrimination – beskyttelseslovene – bør kønsidentitet og kønsudtryk tilføjes de steder i lovene, hvor ordene køn og/eller seksuel orientering er nævnt, således at transkønnedes beskyttelse nævnes direkte i lovene.
2. I straffelovens § 81 om strafskærpende omstændigheder, bør der i stk. 1, pkt. 6, der lyder "at gerningen har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, seksuelle orientering eller lignende", ske tilføjelse af "kønsidentitet og kønsudtryk", hvorved hadforbrydelser/transfobiske forbrydelser også bliver en strafskærpende grund.

13. Mangfoldighedspolitikker

Arbejdsgiverforeninger, fagforeninger og virksomheder opfordres til at inkludere LGBT-forhold i deres mangfoldighedspolitik.

Politikken bør indeholde et selvstændigt afsnit om transpersoner i relation til:

1. Retningslinjer for transition.
2. Uniforms/-påkædningsreglement.
3. Toilet og omklædningsforhold.
4. Ligestilling og antidiskrimination.
5. Transpersoners kønsudtryk i fritiden, som ikke må have indflydelse på arbejdsforholdet.
6. En ordentlig omgangstone over for og om transpersoner.
7. Modvirkning af mobning.

Hvis en virksomhed ikke har en skriftlig formuleret mangfoldighedspolitik, kan den i stedet anvende en politik udarbejdet af en arbejdsgiverforening eller fagforening.

14. Informations- og undervisningsmateriale

1. Der bør udarbejdes informations-/undervisningsmateriale om transkønnethed til personale i sundheds- og plejesektoren herunder i psykiatrien, og til børne- og ungdomspædagoger, lærere og undervisere i skoler og uddannelsesinstitutioner på alle niveauer, sports- og idrætsforeninger, politiet og kriminalforsorgen m.fl. Materialet bør hvile på en normkritisk tilgang til køn og kønsidentitet, og undervisere må lære at formidle køn og kønsidentitet på en ikke-normativ måde. Der må iagttages en række enkle, grundlæggende principper, som at
 1. der skal udvises almindelig anstændighed og høflig adfærd med respekt for det køn, som den pågældende transkønnede fremtræder som,
 2. den transkønnede bør tiltales med det navn, den pågældende ønsker anvendt, og som det køn, pågældende fremtræder som,

LGBT Danmarks transpolitik. Vedtaget af Transpolitisk udvalg den 23. september 2015.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

NGO in special consultative status with the Economic and Social Council of the United Nations

NYGADE 7 • POSTBOKS 1023 • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48

LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK

3. der i rimeligt omfang udvises diskretion omkring den pågældendes transkønnethed, således at pågældendes transkønnethed ikke kommer til uvedkommendes kendskab, og at
4. oplysninger om pågældendes transkønnethed kun bør fremgå i skriftligt materiale i den udstrækning, det er relevant.
5. Vejledningsmaterialet bør udarbejdes i samarbejde med transforeningerne.

15. Poli ti og kriminalforsorgen

Der bør ud over de ovenfor nævnte retningslinjer og vejledninger udarbejdes supplerende retningslinjer for, hvordan politiet og kriminalforsorgens personale skal forholde sig, når de kommer i kontakt med transkønnede personer – det være sig som anmeldere, vidner, sigtede, anholdte, varetægtsfængslede og/eller afsonere af fængselsstraffe.

16. Transkønnede asylansøgere

Transkønnede asylansøgere skal sikres passende og værdige opholdsbetingelser. Transkønnede asylansøgere, der er i behandling med kønshormoner, skal kunne fortsætte hermed.

17. Undervisning og folkeoplysning

1. Der skal undervises om køn og kønsidentitet på alderssvarende niveauer i skolen.
2. Der bør fra det offentliges side f.eks. i OBS udsendelserne i fjernsynet, i små foldere på biblioteker og i lægers venteværelser m.v. bringes informationer om ligestilling, diskrimination o. lign., herunder om de specielle forhold for transkønnede.

18. Forskning

Statens forskningspolitik skal tilgodese forskning om transkønnede og transkønnedes forhold i et bredt perspektiv. Kønsidentitet og kønsudtryk skal indænkes i statslig og andres forskning.

19. Udviklingsbistand/-arbejde

Danmark skal aktivt indtænke kønsidentitet i sin rettighedsbaserede tilgang i udviklingsarbejde.

Slutnote med udvalgte ord fra LGBT Danmarks LGBT-ordbog

- **Køn:** En persons køn forstås som et biologisk køn, et oplevet køn og et udtrykt køn. På engelsk findes to ord for køn: ”Sex” for biologisk køn og ”gender” for socialt køn. På dansk har vi kun et ord, ”køn”, der bruges i begge sammenhænge, og som forstavelse f.eks. i kønsidentitet.
- **Transkøn/transkønnet/transperson:** Fællesbetegnelser om personer, hvis kønsidentitet eller kønsudtryk i større eller mindre grad ikke er i overensstemmelse med det køn, de blev tildelt ved fødslen. At være transkønnet har ikke noget med seksuel orientering at gøre.

LGBT ordbog: http://lgbt.dk/wp-content/uploads/LGBT_ordbog.pdf

LGBT Danmarks transpolitik. Vedtaget af Transpolitisk udvalg den 23. september 2015.

LGBT Danmark – Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner

NGO in special consultative status with the Economic and Social Council of the United Nations

NYGADE 7 • POSTBOKS 1023 • 1007 KØBENHAVN K • TLF. 33 13 19 48

LGBT@LGBT.DK • WWW.LGBT.DK